

Hódi Ágnes és Tóth Edit (2020): *Mérőfeladatok és kérdőívtételek szerkesztése*

JGYPK Kiadó, Szeged.

Sáfárné Csengődi Marianna

scsmariann@gmail.com

Kiskőrösi EGYMI

A könyv az egyre inkább digitalizálódó oktatás időszakában íródott, és olyan területet jár körbe, mely kezdő vagy hosszú idő óta pályán lévő – az oktatás bármely területén dolgozó – pedagógus számára hasznos. A mérőanyagok, tesztek megfelelő összeállítása fontos ahhoz, hogy reális kép alakuljon ki a pedagógusban az általa oktatott tanulókról.

Az előzetes ismeretek felmérésére, a számonkérésre, a tudásszint meghatározására alkalmazott írásbeli feladatlapok, mérőeszközök készítésének előírásait, követelményeit célszerű időről időre feleleveníteni ahhoz, hogy diákjaink – kortól, képességi szinttől, intézményi típustól függetlenül – a megfelelően összeállított feladatlapok/mérőeszközök kitöltésével bizonyíthassák meglévő ismereteiket, képességeiket. Így mi, pedagógusok/gyógypedagógusok a legreálisabb képet kaphatjuk egy-egy tanulónkról, és ennek köszönhetően a számára legmegfelelőbb fejlesztési tervet állíthatjuk össze a hatékony fejlesztés érdekében.

A könyv színes, élénk feliratú borítója azonnal odavonzza a tekintetet. Az ábra jól szimbolizálja, hogy mit rejt a könyv, mi a várható tartalom. A hátoldalon az ajánlásban a szerzők pontosan meghatározzák, hogy ki a célközönségük. Minden olyan személynek ajánlják munkájukat, akik valamilyen formában részt vesznek a gyermek fejlesztésében. Már az első átlapozáskor is jól látszik, hogy a könyv részletes példákon keresztül mutatja be a feladatokat: egy logikusan felépített, kiválóan áttekinthető tartalomjegyzék segíti a tájékozódást.

A kiadvány négy fejezetből áll. A szerzők a fő fejezeteket alfejezetekre bontva igyekeznek az adott témakört minél alaposabban körüljárni. Már a tartalomjegyzékből kiderül, hogy a könyv tankönyv jellegű, hiszen az olvasó minden témakör végén ellenőrző kérdések segítségével – önellenőrzés keretében – bizonyosodhat meg arról, – hogy sikerült-e megértenie az adott rész tartalmát.

Az Előszóban nagyon találó a Csapó Benőtől származó gondolat, mely jól bemutatja, miért is fontos az oktatásban a mérőanyagok megfelelő szintű elkészítése. A könyv végigvezeti az olvasót a feladatírás alapjaitól a hatékony kérdőívkészítés/-szerkesztés

menetéig. A szerzők négy nagy fejezetre osztották a tartalmat, melyből az első három – 1. Az item, 2. Feladattipológia, 3. Pedagógiai értékelés – a mérőanyagok elkészítéséhez szükséges elméleti alapokat mutatja be magyarázatokkal, példákkal. A negyedik – 4. Kérdőívszerkesztés – a gyakorlati megvalósításhoz ad hatékony segítséget.

Az első rész az item definíciójának meghatározásával, valamint ennek céljának körbejárásával indul. A szerzők igyekeztek a legapróbb részletekre is kitérni, amelyeket példákön keresztül is bemutattak. Ezzel is segítik a megértést, valamint a mérőeszköz készítőjét abban, hogy miként kell létrehozni a szabályoknak megfelelő mérőanyagot. Ügyelnek arra, hogy az alfejezetekben megmagyarázzák, pontosítsák az itemhez tartozó valamennyi szakkifejezést. Az első rész végén 10, a fejezet ismeretanyagát jól lefedő ellenőrző kérdés található, melyek megválaszolásával önmagunkat ellenőrizhetjük a megértésről.

A második rész a Feladattipológia, ez a leggyakrabban használt feleletválasztó és feleletalkotó 7 itemtípust mutatja be. A teljesség igénye nélkül néhány példa: alternatív választás, esszé, egymáshoz rendelés. A szerzők felhívják az olvasó figyelmét arra, hogy a nyelvhasználatra és a megfogalmazásra mindig nagyon ügyelni kell. Példákkal illusztrálják, hogyan néz ki egy nem megfelelően elkészített item. Magyarázattal szolgálnak arra, hogy miért nem jó, ha ezt a módot választja valaki. Javaslatot találunk arra, hogy milyen mondat típusokat célszerű alkalmazni 1-1 item esetében ahhoz, hogy nyelvileg jól megformált és érthetőbb legyen a tanuló számára. Ebben a részben megtalálhatjuk az alternatív választási itemek szerzők által megfogalmazott előnyeit, hátrányait is. Továbbá a szerzők megismertetik az olvasót a legjobb válaszalternatíva megtalálásához vezető folyamattal, valamint tanácsokkal látják el az esszékészítetteket is. Az összegzés néhány gondolatban összefoglalja az ebben a részben olvasottakat, majd szintén a megértést segítő ellenőrző kérdések következnek.

A harmadik tematikus egység a Pedagógiai értékelés címet viseli. A szerzők ebben meghatározzák, hogy mi maga a pedagógiai értékelés, továbbá közlik a mérési folyamatok során a különböző időpontokban végzett értékelések elnevezését. Ez a rész rendszerezi az értékeléshez tartozó fogalmakat, meghatározásokat, valamint megjelöli ezek helyét az értékelési folyamatban.

A negyedik rész a Kérdőívszerkesztés, azaz az előző három részben ismertetett egységek gyakorlatban történő kivitelezésének a bemutatása. Megjelenik a kérdőívkészítés folyamata, melyet a szerzők apró lépésekre bontva mutatnak be az olvasónak. Fontosnak tartják a kérdések szerkezetének a leírását, majd rávilágítanak arra, hogy milyen előnye, illetve hátránya lehet a nyílt vagy a zárt végű kérdésnek. A kérdések megfogalmazására vonatkozó iránymutatás nagyon nagy segítséget jelent egy kezdő pedagógus számára, de akár már régebb óta pályán lévőeknek is lehetőséget ad ennek felelevenítésére. Az ellenőrző lista lépéseit követve átellenőrzött kérdőívek nagyobb valószínűséggel biztosítanak valóságtükröző képet a mérést végző számára. A szerzők az utolsó részben lépésről lépésre mutatják be az olvasónak az előírásoknak megfelelő kérdőívszerkesztés menetét; beleértve a bevezető szöveget, a tartalmi részt, a záró rész jelentőségét.

Egy ilyen kiadvány minden pedagógus számára nagy segítséget jelent, így érdemesnek tartom a pedagógusképzések kötelező szakirodalom-jegyzékébe bevenni, továbbá – lehetőség szerint – minden oktatási intézmény szakkönyvtárának is be kellene szereznie egy-egy példányt. Ezt a könyvet ajánlom minden személynek, aki az oktatás valamely területén mérést végez, mert ez az irodalom tartalmaz minden szükséges információt ahhoz, hogy megbízható, valid mérőanyagot állítson össze. Ugyanakkor szükségesnek látom, hogy ilyen segédanyagok ne csak a többségi intézményben tanító pedagógusok számára készüljenek. Nagy segítség lenne, ha az integrációban vagy szegregáltan oktatott, intellektuális képességgel, tanulási nehézséggel küzdő tanulók differenciált (mennyiségi és/vagy minőségi) mérőeszközeinek elkészítéséhez is készülne hasonló segédanyag.